

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Сучасні проблеми теорії права»

Рівень вищої освіти - третій (освітньо-науковий)
Спеціальність 081 «Право»
Галузь знань 08 «Право»
Рік навчання - 1, семестр - 2
Форма навчання - денна
Кількість кредитів - 5
Мова викладання - українська

Лекторка курсу

Контактна інформація
лекторки (e-mail)

Качур Віра Олегівна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
завідувачка кафедри теорії та історії держави і права

Портфоліо - <https://nubip.edu.ua/node/31094>

+380677228221; +380660485248 (Viber)
kachur_v@nubip.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета – сформувати навички виявлення аспірантами-правниками проблемних ситуацій у державно-правовій сфері та поглибити систему загальнотеоретичних сучасних знань про загальні закономірності виникнення, розвитку і функціонування права у системній та методологічній єдності.

Завдання – ознайомлення аспірантів із основними теоретико-правовими ідеями і поглядами, що склалися у сучасній теорії права; оволодіння аспірантами основними теоретико-правовими поняттями, категоріями та правовими аксіомами, що відіграють основоположну роль у системі юридичних знань; удосконалення навиків системного аналізу законодавства та наукових розробок при вирішенні практичних проблем. У першу чергу це пов'язано з розглядом питань, що стосуються предмету, структури, режимів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати:

- головні поняття, терміни та категорії теорії держави і права, конкретний історичний матеріал, що міститься в документальних джерелах, головні методологічні основи його вивчення та прийоми роботи з ним (ПРН 1);
- головні фактори, що визначають розвиток держави і права, взаємозв'язок державно-правових явищ з економікою, ідеологією, релігією тощо (ПРН 3);
- сучасні інформаційні та комунікаційні технології для обробки і аналізу результатів теоретико-правових досліджень та їх представлення (ПРН 4);
- об'єктивні закономірності розвитку суспільства, що призводять до появи державних утворень та їх правових систем (ПРН 6);

уміти:

- застосовувати методологію теоретико-правових досліджень для ідентифікації наукових гіпотез та використання у власних наукових дослідженнях та у викладацькій діяльності (ПРН 1);

- вільно представляти результати власних наукових досліджень державною та іноземною мовами, презентувати їх у міжнародних наукових виданнях і наукометричних базах (ПРН 2);
- проводити системні наукові дослідження за освітніми траєкторіями: теорія та історія держави і права, історія політичних і правових учень на принципах академічної культури і добросовісності (ПРН 3);
- використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для обробки і аналізу результатів наукових досліджень та їх представлення (ПРН 4);
- вміти здійснювати пошук, обробку, інтерпретацію інформації з різних джерел для продукування власних наукових ідей та практично-орієнтованих інноваційних пропозицій у сфері права (ПРН 5);
- застосувати ідеї та концепції сучасної теорії права і держави, основних інститутів галузевих юридичних наук для розв'язання завдань наукового дослідження (ПРН 6);
- вміти формулювати робочі гіпотези та нові наукові дослідницькі результати в обраній сфері (ПРН 7);
- інтегрувати положення теорії права з метою отримання нових науково-обґрунтованих правових результатів (ПРН 8);
- аргументувати власну точку зору із урахуванням доктринальних положень теорії права (ПРН 9);
- оцінювати допустимість доказів для доведення власної точки зору на сутність і зміст правових явищ і феноменів (ПРН 10).

**Вимоги до результатів засвоєння дисципліни
«Сучасні проблеми теорії права»
(загальні та спеціальні компетенції)**

В аспірантів-юристів після засвоєння дисципліни повинні бути сформовані такі компетенції:

інтегральні компетенції:

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в галузі права (Е 1.1);

загальні компетенції:

- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей (ЗК 1.3);

фахові компетенції:

- здатність знаходити, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу (ФК 1.1);

- набуття глибоких, обґрунтованих фахових знань; детальні або дуже детальні знання спеціальної області дослідження в галузі права у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної області дослідження (ФК 1.2);

- здатність аналізувати методологічні проблеми загальної теорії права (ФК 1.3);

- набуття глибокого розуміння та здатності використовувати складові та інструментарій доказування в процесі наукових досліджень в галузі права (ФК 1.4);

спеціальні компетенції:

- знання та розуміння предметної області дослідження (СК 1.1);

- здатність планувати та виконувати сучасні інтелектуальні дослідження, як на запити стейкхолдерів так і сучасної світової наукової спільноти для досягнення науково обґрунтованих теоретичних чи експериментальних наукових результатів, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для правничої сфери (СК 1.2);

- здатність використовувати інформаційні ресурси, необхідні для проведення дослідження у галузі права (СК 1.4);

- здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей в межах предметної області дослідження (СК 1.5);

- здатність розробляти проекти нормативно-правових актів (СК 1.7);

- набуття спеціалізованих умінь/навичок і методів, необхідних для розв'язання значущих проблем у сфері правового регулювання природоресурсної сфери (СК 1.8).

Формат вивчення навчальної дисципліни

Змішаний (Blended Learning) – вивчення навчальної дисципліни передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології (відео-, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо).

Технічне забезпечення /обладнання

При засвоєнні дисципліни використовуються сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та програмні продукти, що застосовуються в правовій діяльності, а для комунікації з викладачкою – мобільний телефон та/або комп'ютерна техніка із виходом в глобальну мережу.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Год. (Л/Пр)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
<i>Змістовий модуль 1. Проблеми методології теорії права, походження права та праворозуміння (30 год.)</i>				
Тема 1. Місце і роль теорії права в системі інших наук. Проблеми методології теорії права	2/2	1. Знати поняття теорії права. Предмет теорії права. Мета і завдання теорії права як навчальної дисципліни. Функції теорії права. 2. Розуміти місце і роль теорії права в системі суспільних наук. Співвідношення теорії права з філософією, політологією, економічними науками, соціологією, психологією, логікою, історією. 3. Знати місце і роль теорії права в системі інших юридичних наук. Співвідношення теорії права з історико-правовими, теоретико-правовими, галузевими, прикладними, міжнародно-правовими науками.	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 1. Матеріал для підготовки – лекція 1, презентація до лекції 1. 2. Виконати практичні завдання до теми 1 у формі есе обсягом 250-350 слів кожне.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 5 балів

		4. Розуміти поняття методології теорії права. Методи емпіричного пізнання об'єкта теорії права. Методи теоретичного пізнання предмету теорії права. Логічна структура методу теорії права.		
Тема 2. Теоретичні проблеми походження права, праворозуміння і формування його змісту.	2/2	1. Розуміти теоретичні проблеми походження права. 2. Знати головні концепції праворозуміння. 3. Розуміти поняття соціальної норми, єдність і протиріччя між правом та іншими соціальними нормами.	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 2. Матеріал для підготовки – лекція 2, презентація до лекції 2. 2. Виконати практичні завдання до теми 2.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 5 балів
Самостійна робота до змістового модуля 1	22	Закріпити знання з тем 1-2	Виконати одне із двох запропонованих завдань	Самостійна робота – 50 балів
Атестаційний тест «Модуль 1»	0,5	Знати теоретичні положення питань, що виносяться на модульний контроль 1	Навчальні тести для самоконтролю до тем 1-2.	30 балів
<i>Змістовий модуль 2. Проблеми теорії механізму реалізації права та теорії правового регулювання (30 год.)</i>				
Тема 3. Проблеми теорії правовідносин	2/2	1. Розуміти поняття правовідносин - як основної правової категорії теорії права. 2. Знати основні ознаки і визначення правовідносин, співвідношення права, правових норм і правовідносин, види правовідносин. 3. Знати структуру правовідносин: суб'єкти, об'єкти і зміст. 4. Розуміти юридичні факти: поняття, особливості і класифікація.	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 3. Матеріал для підготовки – лекція 3, презентація до лекції 3. 2. Виконати практичні завдання до теми 3.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 5 балів

<p>Тема 4. Проблеми реалізації та тлумачення права. Прогалини у праві.</p>	<p>4/4</p>	<p>1. Знати поняття реалізації норм права, основні форми реалізації норм права: дотримання, виконання, використання та застосування. 2. Розуміти застосування правових норм як особливої форми реалізації права, механізм і стадії застосування правових норм, основні вимоги правильного застосування правових норм. 3. Розмежовувати індивідуально-правові акти застосування правових норм від нормативно-правових актів і інтерпретаційних актів. 4. Знати поняття прогалин в праві і законодавстві та шляхи їх усунення. 5. Розуміти тлумачення норм права, його види, способи тлумачення, інтерпретаційно-правові акти.</p>	<p>1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 4. Матеріал для підготовки – лекція 4, презентація до лекції 4. 2. Виконати практичні завдання до теми 4.</p>	<p>1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 5 балів</p>
<p>Тема 5. Проблеми теорії правового впливу і регулювання.</p>	<p>2/2</p>	<p>1. Розуміти правовий вплив, механізм правового впливу. 2. Знати поняття правового регулювання та його механізм. 3. Розуміти правові засоби, їх головні ознаки та зміст. 4. Знати поняття законного інтересу, правових пільг, правового заохочення.</p>	<p>1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 5. Матеріал для підготовки – лекція 5, презентація до лекції 5. 2. Виконати практичні завдання до теми 5.</p>	<p>1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 5 балів</p>

Самостійна робота до змістового модуля 2	18	Закріпити знання з тем 3-5	Виконати одне із запропонованих завдань до самостійної роботи	Самостійна робота – 40 балів
Атестаційний тест «Модуль 2»	0,5	Знати теоретичні положення питань, що виносяться на модульний контроль 2	Навчальні тести для самоконтролю до тем 3-5.	30 балів
<i>Змістовий модуль 3. Проблеми теорії юридичного процесу, юридичної відповідальності та співвідношення національного і міжнародного права (45 год.)</i>				
Тема 6. Юридичний процес: проблеми теорії	4/4	Поняття та зміст юридичного процесу. Стадії юридичного процесу. Види юридичного процесу та їх коротка характеристика. Правові процедури і демократична правова держава. Значення правових процедур для вдосконалення законодавства та забезпечення прав і свобод людини і громадянина.	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 6. Матеріал для підготовки – лекція 6, презентація до лекції 6. 2. Виконати практичні завдання до теми 6.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 10 балів
Тема 7. Методологічні проблеми юридичної відповідальності	4/4	1. Розуміти зміст поняття «юридична відповідальність». 2. Знати розвиток політично-правової теорії і законодавства про відповідальність. 3. Розуміти загальну теорію юридичної відповідальності і теорії відповідальності галузевих юридичних наук.	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 7. Матеріал для підготовки – лекція 7, презентація до лекції 7. 2. Виконати практичні завдання до теми 7.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 10 балів
Тема 8. Теоретичні проблеми співвідношення національного та міжнародного права	4/4	1. Розуміти значення проблеми співвідношення національного і міжнародного права. 2. Знати теорію координації, дуалістичну (плюралістичну),	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 8. Матеріал для підготовки – лекція 8, презентація до лекції 8.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів

		моністичну теорії співвідношення та взаємодії внутрідержавного і міжнародного права. 3. Розуміти загальнотеоретичну характеристику правової інтеграції, правової адаптації, правовової гармонізації, правової уніфікації, правового уніформізму.	2. Виконати практичні завдання до теми 4.	2. Практичні завдання – 10 балів
Самостійна робота до змістового модуля 3.	21 год.	Закріпити знання з тем 6-8	Виконати самостійну роботу на вибір	Самостійна робота – 25 балів
Атестаційний тест «Модуль 3»	0,5	Знати теоретичні положення питань, що виносяться на модульний контроль 3	Навчальні тести для самоконтролю до тем 6-8.	30 балів
<i>Змістовий модуль 4. Проблеми розуміння специфічних понять та категорій у теорії права (45 год.)</i>				
Тема 9. Проблеми теоретичного аналізу компромісу та конфлікту у праві	4/4	1. Розуміти концепцію та методологічний інструментарій дослідження компромісу та конфлікту у прав. 2. Знати генезу, природа компромісу і конфлікту у суспільстві. 3. Розуміти особливості компромісу та конфлікту у національному та міжнародному праві	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 9. Матеріал для підготовки – лекція 9, презентація до лекції 9. 2. Виконати практичні завдання до теми 9.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 10 балів
Тема 10. Методологічні проблеми правових аномалій (невинної поведінки у праві)	4/4	1. Знати методологічні передумови (філософські, психологічні, соціальні, правові) та підстави дослідження правових аномалій (невинної поведінки у праві).	1. Опрацювати теоретичні питання контрольної роботи до теми 10. Матеріал для підготовки – лекція 10, презентація до лекції 10.	1. Аудиторна контрольна робота – 5 балів

		2. Розуміти концепцію невинної поведінки у праві.	2. Виконати практичні завдання до теми 10.	2. Практичні завдання – 10 балів
Самостійна робота до змістового модуля 4.	29 год.	Закріпити знання з тем 9-10	Виконати самостійну роботу на вибір	Самостійна робота – 40 балів
Атестаційний тест «Модуль 4»	0,5	Знати теоретичні положення питань, що виносяться на модульний контроль 4	Навчальні тести для самоконтролю до тем 9-10.	30 балів
Всього за семестр				70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо організації навчального процесу:</i>	організація навчального процесу при вивченні навчальної дисципліни «Тлумачення права» здійснюється відповідно до Конституції України , Закону України "Про вищу освіту" , Положення про організацію освітнього процесу у НУБіП України , освітньо-професійної програми підготовки фахівців напряму 081 «Право» ОС «Бакалавр» та інших документів щодо організації освітнього та виховного процесу в НУБіП України .
<i>Політика щодо відвідування:</i>	відвідування занять є обов'язковими для видів діяльності, що передбачають формат F2F (Face To Face, очності). За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватись Blended Learning (змішане) або Online Learning (дистанційне) на навчальній платформі Elearn, але з обов'язковим застосуванням дистанційних платформ Webex, Zoom чи Google Meet за погодженням із викладачкою курсу.
<i>Політика щодо взаємодії під час занять у форматі F2F:</i>	зберігати допустимий рівень тиші для роботи в аудиторії; активна участь під час обговорення в аудиторії, відкритість і готовність пізнавати нове, працелюбство, здатність аналізувати матеріал, мати власну точку зору і вміти її обґрунтувати, повага та толерантність до чужої думки; вміти визнавати хибність; панування я-висловлювань при озвучуванні своєї позиції під час аудиторних занять та ми-висловлювань при написанні наукових робіт, знайомство з першоджерелами, рекомендованою літературою, креативність та творчість у всіх видах діяльності. Під час проведення аудиторних занять дозволяється залишати аудиторію на короткий час за потреби і за дозволом викладачки, а також вживати безалкогольні напої.
<i>Політика щодо строків виконання робіт</i>	до аспірантів, які порушують терміни виконання робіт без поважних причин, застосовуються штрафні бали (до «-1 балу» за прострочену роботу). Ліквідація заборгованостей із змістових модулів відбувається

та їх перескладання:	згідно попередньої домовленості між викладачкою та аспірантами, що засвідчується відповідним оголошенням на сайті кафедри https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=233
Політика щодо академічної доброчесності:	порушення академічної доброчесності не толерується. Дотримання академічної доброчесності аспірантами та відповідальність за її порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України . Використання мобільних пристроїв під час групової роботи на практичних заняттях допускається лише з дозволу викладачки. Використання мобільних пристроїв під час виконання аудиторних контрольних робіт та заліку не допускається.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання заліку
90-100	зараховано
74-89	
60-73	
0-59	не зараховано

Рекомендована література

1. Качур В.О. Теорія держави і права. Частина 1. Навчальний посібник. К. : НУБіП України, 2010. 138 с.
2. Качур В.О. Теорія держави і права : навчальний посібник. К. : Видавництво «ЦП «Компринт», 2014. 328 с.
3. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник. К. : Юрінком Інтер, 2015. 584 с.
4. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). К.: Атіка, 2007. 412 с.
5. Рабінович П.М. Основи теорії та філософії права. Навч. посібник. Львів: Медицина і право, 2021. 256 с.
6. Теорія держави і права : підручник / За ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2020. 568 с.